Rużar Briffa: Poeta-Tabib

PROF. JOHN RIZZO NAUDI

Diskors li sar nhar l-Erbgħa, 22 ta' Frar 2006 mill-Professur John Rizzo Naudi fuq il-karriera medika ta' Rużar Briffa fl-okkażjoni taċ-ċentinarju mit-twelid tiegħu fl-1906. Id-diskors kien parti minn programm speċjali li sar fiċ-Ċentru Robert Samut, il-Furjana.

HUWA UNUR U BI PJAĊIR KBIR TIEGĦI LI NGĦID XI KELMTEJN fuq it-tabib Rużar Briffa, poeta Malti u wieħed mill-fundaturi ta' l-Għaqda tal-Malti – Università.

Qabel kollox, nixtieq nibda billi nagħti tislima speċjali lil Louisette Briffa l-armla ta' Rużar Briffa li qasmet mat-tabib Rużar l-aħħar għaxar snin ta' ħajtu u membri tal-familja ta' Rużar preżenti hawn magħna llum.

Irrid nistqarr li ma nħossnix kompetenti li nitkellem fuqu bħala poeta għalkemm napprezza ħafna l-poeżiji li kiteb matul ħajtu u li kienu tant jesprimu s-sentimenti profondi, l-emozzjonijiet u l-ħsibijiet tiegħu fil-fażijiet kollha ta' ħajtu.

Għalhekk nixtieq nitkellem dwar il-karriera sabiħa tiegħu ta' tabib, speċjalista tal-ġilda u venereoloġija u wkoll l-ewwel leprologu Malti.

Rużar Briffa kien jgħallimni u kien eżaminatur tiegħi u l-memorja li għandi tiegħu hija li kien speċjalista bravu ħafna u li kien dedikat għall-ispeċjalità tiegħu. Kien pjuttost introvert u serju u jħoss ħafna għall-marid. Bħal ħafna rġiel ta' dawk iż-żminijiet kien ipejjep ħafna.

Bħala student kien minn ta' quddiem u dan jixhdu l-fatt li għandu l-grad tal-B.Sc li f'dawk iż-żminijiet kienet tingħata lil dawk l-istudenti li jkollhom Grade A fl-eżami tar-raba' sena tal-kors fl-anatomija u l-fiżjoloġija.

Rużar Briffa kien ġie l-ewwel fid-dermatoloġija. Fl-1931

kien mar jistudja u jaħdem fl-aqwa sptarijiet tad-dermatoloġija f'Londra fil-London School of Dermatology wara li rebaħ l-i*Strachan Travelling Scholarship*, jiġifieri f'St. Thomas's Hospital u St. John's Hospital for the Skin, f'Londra.

Fl-ittri li kien jibgħat Malta huwa kien jesprimi l-entużjażmu u d-dedikazzjoni tiegħu għall-ispeċjalità li kien għażel. 'I consider myself very lucky,' kien kiteb.

Beda jitgħallem juża apparat ġdid bħall-*Wood's light* u l-*Quartz lamp* u oħrajn li ma kellniex hawn Malta. Jidher, minn kliemu, li Malta f'dawk iż-żminijiet kienet għadha nieqsa ħafna minn apparat neċessarju għall-kura tal-mard tal-ġilda. F'dik is-sena ġie elett *Fellow of the London Dermatological Society.*

Huwa ħadem f'St.Thomas Hospital bħala *Clinical Assistant* fejn kien juri l-kapaċità tiegħu f'ċertu mard bħad-"Duda tar-Ras" li Malta kellna ħafna minnha. Meta ġie lura Malta huwa beda jaħdem bħala *Resident Medical Officer* u *Voluntary Assistant* fid-Dipartiment tad-Dermatoloġija u Venereoloġija fl-Isptar Ċentrali l-Furjana.

Fl-1936-37 kien hawn Epidemija tal-Pesta li daħlet Malta permezz ta' ġrieden infettati bil-Pesta. Insibu lil Rużar jaħdem fil-Lazzarett ma' dawn il-morda bil-pesta. Rużar Briffa għamel l-istess fil-pesta ta' l-1945-46.

Fl-1936 is-servizz mediku u tas-saħħa u l-kura tal-lebbra kienu riorganizzati mit-tabib Bernard. Fl-1937 kien ġie speċjalista Malta, it-tabib Joseph Naudi, mis-servizz kolonjali Ingliż fin-Niġerja sabiex jagħti pariri lill-gvern fuq il-kura tal-lebbra f'Malta. F'dak iż-żmien fl-isptar tal-lebbra kien hemm 77 pazjent (55 raġel u 22 mara). Għandi naħseb li wieħed mill-pariri tat-tabib Naudi kien li Rużar Briffa jintbagħat jagħmel kors fuq il-lebbra fl-Indja. Fil-fatt, fl-1938 Rużar intbagħat mill-gvern sabiex jitgħallem u jipprattika fil-Lebbra ġewwa l-Indja fejn ħadem fil-Leprosarji kbar ta' Calcutta School of Tropical Medicine u Lady Willington Leprosy Settlement, Madras.

Meta ġie lura Malta, Ružar Briffa kien maħtur l-ewwel *Leprosy Control Officer*. F'dawk iż-żminijiet il-Lebbra kienet komuni ħafna f'dawn il-pajjiżi u wkoll hawn Malta. Jien ukoll ftit wara li sirt tabib fl-1953, mort fil-Malesja u għamilt perijodu naħdem f'wieħed minn dawn is-*settlements* fejn kien ikun hemm madwar 5,000 u 6,000 morda bil-lebbra. Dawn is-*settlements* kienu jkunu organizzati ħafna fejn kienet issir ħafna riċerka u studju fuq din il-marda. Forsi għalhekk lil Ružar Briffa kont nistmah ħafna u meta kelli l-opportunità fl-1988, kont semmejt il-parti ta' fuq ta' l-Isptar San Vinċenz għalih. Din il-parti ta' San Vinċenz konna għadna kif immodernizzajnieha. Ta' min ifakkar li f'din il-parti ta' San Vinċenz kienu jinżammu l-lebbrużi u fl-1940 (fil-bidu tal-gwerra) issemmiet Sptar San Bartilmew u ġiet separata mill-isptar li f'dik is-sena wkoll kien imsemmi San Vinċenz de Paule. Qabel, dan l-isptar kien jissejjaħ l-Isptar tal-Lebbrużi u l-parti t'isfel *Poor house and Hospital for Incurable Diseases* (Sptar għall-Fqar u l-Mard Inkurabbli).

Tajjeb li nsemmi hawn li San Vinċenz, ftit wara fl-1940, kien evakwat minħabba li kien perikoluż, għaliex kien ħdejn l-ajruport ta' Ħal Luqa. Fil-fatt il-biċċa l-kbira ta' San Vinċenz kienet intlaqtet bil-bombi u ġarrbet ħsarat kbar. Iżda l-lebbrużi ddeċidew li jibqgħu hemm minkejja l-bombi li waqgħu fuq u ħdejn l-isptar.

Ružar Briffa waqt il-gwerra kien supretendent ta' l-Isptar Zammit Clapp (sptar ta' l-emerġenza għal San Ġiljan, Tas-Sliema u l-Imsida), però Ružar kompla jżur regolarment il-lebbrużi ħdejn Ħal Luqa.

Tajjeb hawn li ngħid xi kelmtejn fuq il-marda tal-Lebbra. Fl-1897 il-Kungress Mediku li ltaqa' f'Berlin kien iddikjara li l-marda tal-Lebbra kienet inkurabbli u għalhekk f'dik is-sena l-Gvern Malti għadda *The Leprosy Ordinance*, Ordinanza Numru VII ta' l-1897, "*An Ordinance for checking the spread of the disease commonly known as Leprosy*." L-effett prinċipali

ta' din il-liġi kien l-infurzar tas-segregazzjoni tal-pazjenti bil-marda tal-Lebbra.

Fl-1900 ġiet infurzata għall-irġiel wara li nbena l-isptar, u fl-1912 ġiet infurzata għan-nisa. Fil-bidu kien ikun hemm pulizija għassa mal-lebbrużi li ma jmorrux jaħarbu, u xi pazjent li kien jaħrab kien jikser il-liġi u jintbagħat il-Ħabs. Tajjeb li ngħid hawn li din is-segregazzjoni infurzata ġiet introdotta f'pajjiżi oħra speċjalment fl-Imperu Ingliż. Din il-liġi baqgħet fis-seħħ sa l-1953 meta l-*Leper Ordinance* ġiet emendata u tneħħiet is-segregazzjoni infurzata. Għalhekk setgħu joħorġu 31 minn 103 pazjent fl-isptar San Bartilmew. Il-maġġoranza ta' dawn kienu ddikjarati mfejqa u oħrajn li setgħu jkunu iżolati f'darhom.

Rużar Briffa kien l-ewwel wieħed li beda kura effettiva fl-1947-48 permezz tal-mediċini ġodda Sulphetrone u Sulphone. Bħala l-ewwel leprologu żgur kellu d-diżappunti fil-bidu tal-karriera tiegħu fis-snin tletin, meta l-kura kienet ħażina u ineffettiva. Iżda wara l-1948 kellu s-sodisfazzjon li jara b'għajnejh l-effetti tal-kura l-ġdida li kienet effettiva u l-pazjenti jfiequ.

Hawnhekk nixtieq insemmi xi kummenti miktuba fuq borża tal-karti dwar il-lebbra minn Rużar Briffa (MS 243 – arkivji ta' l-Università).

1. Il-miżuri ta' l-Ordinanza 1897 li bil-liġi l-lebbrużi kellhom ikunu ssegregati kienu kontroproduċenti u fallew.

2. Ir-riżultat ta' din il-liġi kien li ħafna pazjenti u l-*contacts* tagħhom inħbew.

3. Oħrajn li kellhom xi ħadd fil-familja kienu jibżgħu u ma kinux imorru għall-kura wkoll meta jkollhom xi marda tal-ġilda li m'għandhiex x'taqsam mal-lebbra.

4. Rużar Briffa kien il-membru speċjalista fuq il-Bord tal-Lebbra u għalhekk tħabat sabiex jitneħħa l-infurzar tas-segregazzjoni.

5. Fl-1953, snin qabel ħafna pajjiżi oħra, Rużar Briffa rnexxielu 'jillibera' l-lebbrużi mis-segregazzjoni infurzata. Ordinanza 1953.

6. Ħafna lebbrużi ħarġu mill-isptar. Bdew jiġu kkurati fid-dar.

7. In-numru tal-lebbrużi rreġistrati 'żdied' għaliex kienu ħafna lebbrużi li bdew jiġu għall-kura. Rużar Briffa qal – "Għadni ma qtajtx qalbi li nintroduċu sistema ta' *survey* u kontroll fil-lebbra."

8. "Il-marda tal-Lebbra hija marda bħat-Tuberkolosi u li tista' titfejjaq."

9. Beda jgħallem lill-istudenti fuq il-Lebbra u fl-eżami kien ikun hemm dejjem domanda fuq il-lebbra.

10. Beda jgħallem ukoll it-tobba ta' l-iskejjel sabiex iżommu għajnejhom miftuħa, u wkoll l-ispetturi sanitarji.

Imbagħad tkellem fuq ir-riabilitazzjoni tal-lebbrużi. Tkellem fuq –

1. Għajnuna diretta finanzjarja jekk il-lebbruż ikun il-*breadwinner*.

2. Assistenza soċjali lill-familja u għajnuniet oħra.

3. Neħħa r-restrizzjoni fuq xogħol li jista' jagħmel lebbruż jekk ma jkunx ta' ħsara lill-oħrajn (infettiv).

Spiċċa hekk – "*We hope that with these measures our leprosy problem will become much easier.*"

Ftit snin wara mewtu fl-1963 fl-età ta' 57 sena, il-problema tal-lebbrużi f'Malta bdiet tiġi solvuta. Fl-1972 bdiet il-Kampanja ta' l-Eradikazzjoni mill-Istitut ta' Riċerka Borstel tal-Ġermanja u l-Ordni ta' San Ġwann. Fis-snin tmenin inbeda l-*multiple drug treatment* u rreġistraw 201 pazjent għall-kura. Wara nstabu 62 oħra. Illum nistgħu niddikjaraw li l-lebbra ġiet eliminata minn Malta.

Nagħlaq bil-poeżija tal-poeta-tabib Rużar Briffa, versi li kiteb fl-1931, fil-bidu tal-karriera tiegħu fejn jidher li diġà

kien iddeċieda fuq il-ħajja tiegħu ta' tabib tal-mard tal-ġilda u l-lebbra:

Alla ħatrek biex iddewwi
L-ikreh mard,
Bagħtek l-hena treġġa' lura
Fuq il-art.

Int bħal Kristu n-nies 'mhux
safja'
Tmur itfejjaq
Itreġġagħhom nodfa, mfejqa
Qalb il-ħlejjaq.

Tkun imbierek! Għala dejjem
Issemmik,
Kotra kbira ta' midruba
Tmur tibkik;

Għax il-qalb bid-diq magħfusa
Inti tferraħ,
Għax min jogħtor f'għonq it-
trejqa
Int isserraħ.
Tkun imbierek.

Naħseb li Rużar irnexxielu f'ħajtu jġib sabar u hena lil ħafna u ħafna morda msejkna.